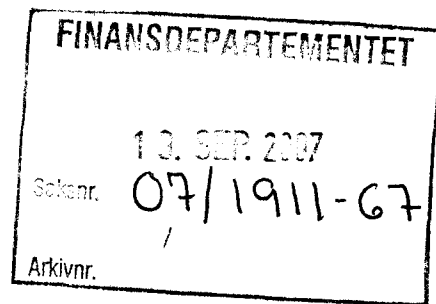

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Finansdepartementet

Tidl ref

Vår ref
2007/01194-8/FD I 4/BOE/051.1

Dato
13 SEPT 2007

HØRING - UTKAST TIL NY MERVERDIAVGIFTSLOV

Forsvarsdepartementet viser til brev fra Finansdepartementet av 30. mars 2007, samt e-brev fra Elisabeth Berge av 26. juni s.å. hvor det gis fristutsettelse for å komme med merknader til forslaget til 14. september.

Vi har gjennomgått forslaget, og registrerer at det dreier seg om omlegginger som får stor betydning for utenlandsk virksomhet i Norge. Endringen vil derved også få betydning for Forsvarets virksomhet i forbindelse med vertslandsstøtte til internasjonale hovedkvarter og styrker. Vi mener en omlegging av merverdiavgiftsloven er nødvendig, men bemerker samtidig at utkastet som nå foreligger bedre må reflektere bindende folkerett og etablert praksis.

Forsvarsdepartementet har ved forhandling av ny Tilleggsavtale med NATO og i tilknytning til en rekke enkelthenvendelser funnet grunn til å gjennomføre en grundigere gjennomgang av de folkerettslige regler som gjelder for mottak av senderstatsstyrker og hovedkvarter med tilhørende tjenestemenn og familie som skal tjenestegjøre i Norge, enten som del av Atlanterhavspaktens organisasjon eller tjenestegjørende som del av en organisasjon eller styrke som har status under NATO/PfP status avtale(r). I den sammenheng har FD gjennom dialog med Toll og avgiftsdirektoratet kunne fastslå at internasjonale avtaler som innrømmer senderstater og hovedkvarter rett til skattefritak i mindre grad er avklart i norsk lov. På avgiftsområdet er dette søkt løst gjennom beslutninger i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser (tib) § 12 i gjeldende merverdiavgiftslovs (mval) § 70 og ved Stortingets særskilte avgiftsvedtak. Forslag til ny toll (først og fremst § 5-3) klarlegger rettigheter etter bindende folkerett. Det er behov for tilsvarende avklaringer

Postadresse
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

Kontoradresse
Glacisgata 1
Org nr 972 417 823

Avdeling for personell og
fellestjenester
Telefon 23 09 61 10
Telefaks 23 09 61 05

Saksbehandler
Bjørn Ove Engelstad
Telefon 23096177

ved endring av merverdiavgiftsloven.

Utenlandske militære styrker, NATO hovedkvarter og personell har med hjemmel i bindende folkerett fritak for skatter og avgifter. Norske myndigheter må gjennom lovgivning fastsette hva som er skatter og avgifter og hva som er betaling for tjenester. I tillegg må en klargjøre hvilke prosedyrer som skal følges. Det er følgelig ikke et spørsmål om det skal gis fritak men hvordan fritaket skal innrømmes. De folkerettslige forpliktelsene gjeldende skatt og avgift er i liten grad reflektert direkte i norsk lovgivning. I den grad de er behandlet så vises det til bindende folkerett. De aktuelle statusavtaler en her sikter til er NATO status avtale av 19. juni 1951 (NATO SOFA) som gjelder allierte styrkers opphold, status avtale for Partnerskap for fred samarbeidet av 19. juni 1995 (PFP SOFA), Parisprotokollen gjeldende status for Atlanterhavspaktens internasjonale militære hovedkvarter av 28. august 1952 (Parisprotokollen) med Tilleggsavtale av 1996, avtale vedrørende status for NATOs organisasjon, nasjonale representanter og internasjonal stab av 20. september 1951 og skattefrihetsavtale mellom Norge og USA av 27. juni 1952. Norge har i tillegg innrømmet ytterligere dispensasjoner blant annet med hjemmel i merverdiavgiftsloven § 70 (blant annet kartmateriale og skattefrihet for kjøp av øl) og i tolltariffens innledende bestemmelser § 12 (skattefri import av forsyninger og materiell, uttak av varer fra tollager, skattefri innførsel av flyttegods og private biler). Kopi av noen av de toll- og avgiftsfritak som er fattet følger vedlagt.

Utkastet foreslår blant annet å oppheve mval § 70 og alle vedtak fattet i medhold av denne bestemmelse. De vedtak som knytter seg til norsk militær virksomhet og NATO styrker/hovedkvarter er ikke nevnt i oppregningen. Vi støtter denne omleggingen men er av den oppfatning at de særskilte forhold som er fastsatt i disse avtaler må fremkomme klarere i loven og tilhørende forskrift.

I utkastets kapittel 3 er innførsel tatt med som ett av tre forhold som utløser plikt til å betale merverdiavgift. I forslagets kapittel 11 reguleres adgangen til refusjon av merverdiavgift som har påløpt både ved innenlands kjøp og ved innførsel. Utkastet fastlegger ved dette som gjeldende prinsipp at skatte- og avgiftslettelser kun skal gis i form av refusjon. Refusjon som eneste alternativ er en innsnevring som strider mot bindende folkerett. Her nevnes særlig de spesielle rettigheter som amerikanske styrker har etter avtalen av 1952 for direkte fritak fra skatter og avgifter forbundet med innenlands omsetning. Dessuten er dette et av de viktige spørsmål en har oppe i forhold til inngåelse av ny tilleggsavtale med NATO for hovedkvarter i Norge. Stortinget har gjennom en årrekke fastlagt premissene for fritaksordninger for særavgifter, og har i den sammenheng gitt rom for direkte fritak, refusjon eller tilskudd. På merverdiavgiftområdet så er fritak og refusjon blitt benyttet. Utkastet til merverdiavgiftslov vil således bli snevrere enn hva som er tilfellet under gjeldende lovgivning. Det må således innføres bestemmelser som reflekterer fritak ved innførsel som beskrevet i bindende folkerett. Det er i den sammenheng også viktig å nevne at statusavtalene gir individer tilknyttet NATO hovedkvarter og senderstatsstyrker er gitt

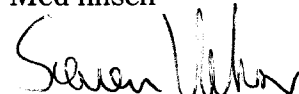
rettigheter direkte i statusavtalene vedrørende NATO hovedkvarter og senderstatstyrker. NATO SOFA og PfP SOFA gir individer rett til avgiftsfri innførsel av flyttegods ved oppstart av tjeneste og avgiftsfri innførsel av biler til personlig bruk. Paris Protokollen med tilleggsavtale og noteveksling gir tilknyttet personell rett til refusjon for avgift for en rekke varer og tjenester. Dette personellet skal i tillegg kunne benytte skattefrie utsalg som senderstat og hovedkvarter har etablert.

Utkastet gjør et skille mellom uttak og fritak slik omhandlet i kapittel 4, 7 og 8. Utenlandske styrker og hovedkvarter vil ikke gjennomføre uttak. Det er således nærliggende at de fritak som bindende folkerett oppstiller må reguleres i kapittel 7 (fritak ved innenlandsk omsetning) og 8 (fritak for varer som innføres). Vi vil i den sammenheng foreslå at det etableres en bestemmelse i disse kapitler tilsvarende den oppbygning som er benyttet i utkastets § 11-2 hvor det konstateres at det foreligger en rett til avgiftsfritak ved innførsel og innenlands omsetning i tråd med bindende folkerett, hva retten gjelder, men at detaljer om gjennomføring fastsettes i forskrift. Til utkastets § 11-3 bemerkes at det ikke er opp til "departementet" å fastslå hva det skal gis fritak for, men derimot å fastsette detaljer om gjennomføring og kontroll. Dessuten bemerkes at bestemmelsen fremstår som en samlebestemmelse for alle internasjonale organisasjoner og sammenslutninger samt prosjekter. Bestemmelsen reflekterer i mindre grad de særskilte forhold som gjelder for fremmede lands styrker, hovedkvarter og ikke minst individers rettigheter. Vi mener derfor det kan være hensiktsmessig å etablere en egen paragraf som fastlegger refusjonspraksis for denne gruppe. Det synes naturlig at dette blir en ny § 11-3 og at gjeldende § 11-3 blir § 11-4 og så videre.

I forbindelse med gjennomgangen av praksisen vedrørende avgiftsbehandling ifm salg av varer og tjenester til senderstatsstyrker og hovedkvarter, som faller inn under nevnte avtaler, ved opphold i Norge utført av Forsvaret er det reist spørsmål om avgifter ved denne type salg. Forsvaret har ikke noen hjemmel iht merverdiavgiftloven for å kunne fritta allierte for merverdiavgift for varer og tjenester som er solgt av Forsvaret utover de fritak som er omtalt i dagens merverdiavgiftslov § 5, § 16 og vedtak fattet i medhold av § 70. Forsvaret har gjennom organisasjonsendringer senere år lagt opp til horisontal samhandel mellom ulike enheter i Forsvaret. Ved omleggingen har en avdekket at det er avgiftsplikt for salg av varer og tjenester til eksterne. Dette medfører at senderstatsstyrker og hovedkvarter må betale merverdiavgift. Dette er særlig problematisk ved lån av materiell og levering av tjenester. Statusavtalene er blant annet etablert for å redusere senderstaters kostnader ved multilateralt samarbeid. Norsk skattlegging vil således stride mot den gjensidighet som er etablert i de folkerettslig bindende avtalene og som er nedfelt i NATO standardiserte avtaler. Vi mener at dette er et forhold som bør løses ved endring i forslag til ny merverdiavgiftslov. Det synes nærliggende å etablere en passende ordlyd i § 4-30 eventuelt som et eget unntak i kapittel 5. Det synes hensiktsmessig at detaljer fastsettes i forskrift og at det således etableres en forskriftshjemmel for dette formål.

Vi har i høringsrunden kun sett det riktig å gi en overordnet kommentar til utkastet til ny lov. Vi ber imidlertid om et møte hvor det kan diskuteres hvordan ovennevnte kommentarer hva særlig gjelder forholdet til bindende folkerett og etablert praksis kan implementeres i ny lov eller i forskrifter til ny lov, herunder hvordan de tidligere vedtak som er gitt med medhold i mval § 70 kan implementeres i den nye loven. Vi vil i den forbindelse komme med forslag om at det etableres et faglig fora hvor både Finansdepartementet og Forsvarsdepartementet deltar og utarbeider forslag til bestemmelser som ivaretar de interesser som er nevnt ovenfor.

Med hilsen

Severin Vikanes (e.f.)
avdelingsdirektør

Bjørn Ove Engelstad
rådgiver

Kopi til FD II, FD III, FD IV og FD V